

POWIATOWY URZĄD PRACY
W STASZOWIE

***Ranking zawodów deficytowych i
nadwyżkowych
w powiecie staszowskim
w I półroczu 2007 roku.***

Raport – P/I/2007

Staszów – 2007 rok

I. WSTĘP

Cel opracowania:

Celem wdrożenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest w szczególności:

- ✓ Obserwacja zjawisk zachodzących na lokalnym rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy pod kątem zawodowym,
- ✓ Formułowanie ocen, wniosków i krótkoterminowych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemu kształcenia zawodowego oraz szkolenia bezrobotnych,
- ✓ Usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- ✓ Usprawnienie pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o prognozach zatrudniania na lokalnym rynku
- ✓ Udostępnienie wyników monitoringu wszystkim podmiotom i partnerom na lokalnym rynku pracy.

Podstawa opracowania:

Podstawowymi źródłami informacji do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych są:

- ✓ Dane zgromadzone w Powiatowym Urzędzie Pracy, dotyczące osób bezrobotnych oraz zgłoszonych ofert pracy według zawodów i specjalności, a także zgłoszonych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).
- ✓ Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS-01.
- ✓ Załącznik 2 do sprawozdania MPiPS -01 – „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy”.
- ✓ Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS – 01- „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności”

Metodologia opracowania:

Bezrobocie w głównej mierze jest zjawiskiem strukturalnym wynikającym z braku równowagi pomiędzy podażą pracy a popytem na nią i ściśle wiąże się ze zmianami zachodzącymi na rynku pracy.

Istotny wpływ na strukturę tej podaży ma wprowadzenie na początku lat 90-tych gospodarki rynkowej, z którą wiąże się otwarcie na rynki zewnętrzne, szybka modernizacja, a także dopływ nowych technologii systemu produkcyjnego. Doprowadziło to do pojawienia się trudności dostosowawczych do nowych zawodów, technologii i form pracy, jak również do wystąpienia problemów przystosowania w odpowiednim tempie posiadanych kwalifikacji, wykształcenia oraz zawodów do przyszłych potrzeb i wymogów gospodarczych.

W związku z tym szczególną uwagę należy zwrócić na kwestię planowania systemu edukacyjnego pod kątem dostosowania struktury kształcenia, szkolenia i przekwalifikowywania według zapotrzebowania gospodarki na zasoby pracy pod kątem kwalifikacji zawodowych.

Realizowanie tych zamierzeń wymaga zastosowania sprawnego systemu informacyjnego opartego na weryfikacji i analizie bieżących danych dotyczących poziomu i struktury bezrobocia oraz ofert pracy. W tym celu wykorzystana została metoda o nazwie **Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych**, która oznacza proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju zawodowym. Zebrane w tym procesie dane stanowią niezbędne informacje dla prawidłowego funkcjonowania systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Słownik:

Zawód deficytowy - zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie w stosunku do liczby osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Zawód nadwyżkowy oznacza zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie w stosunku do liczby osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Klasyfikacja jest pięciopoziomowym, hierarchicznie usystematyzowanym zbiorem zawodów i specjalności występujących na rynku pracy. Struktura klasyfikacji oparta jest na systemie pojęć, z których najważniejsze to zawód, specjalność, umiejętność oraz kwalifikacje zawodowe.

Zawód zdefiniowany został jako zbiór zadań wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji zdobytych w wyniku kształcenia i praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło dochodu. Zawód może dzielić się na specjalności.

Specjalność jest wynikiem podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część czynności o podobnym charakterze.

Umiejętność określono jako sprawdzoną możliwość wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu, natomiast przez kwalifikacje zawodowe rozumiane są układy wiedzy i umiejętności wymagane do realizacji składowych zadań zawodowych.

Dane liczbowe wykorzystane w niniejszym raporcie opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności wprowadzonej do powszechnego stosowania z dniem 1 stycznia 2005 roku.

Struktura klasyfikacji obejmuje: 10 grup wielkich, 30 grup dużych, 116 grup średnich i 392 grupy elementarne, przy czym grupy elementarne obejmują 1707 zawodów i specjalności. W niniejszym opracowaniu szczegółowej analizie zostaną poddane grupy duże (kod 2 cyfrowy) i grupy elementarne (kod 4 cyfrowy).

II. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

1. Bezrobotni według grup zawodów w powiecie staszowskim (T- I/P-1, T- I/P-1a)

W okresie od stycznia do końca czerwca 2007 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Staszowie zarejestrowało się 2 414 osób, w tym 1 030 kobiet. W tym samym okresie wyłączono z ewidencji 3 485 osób. Na koniec omawianego okresu udział pracujących przed nabyciem statusu bezrobotnego w ogólnej liczbie zarejestrowanych wyniósł 71 %, zaś bezrobotni, którzy dotychczas nie pracowali stanowili 29 % ogółu zarejestrowanych.

Według stanu na 30.06.2007r. w powiecie staszowskim zarejestrowanych było 4 166 osób pozostających bez pracy (według danych GUS-u stopa bezrobocia w

powiecie na koniec omawianego okresu wynosiła 12,5 % przy średniej województwa świętokrzyskiego 15,5% oraz kraju 12,4 %). W porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego liczba bezrobotnych mniejsza jest o 842 osoby.

Wśród zarejestrowanych na koniec I półrocza 2007r. bezrobotnych, większość, bo 58,14% ogółu bezrobotnych stanowiły kobiety. Poziom bezrobocia wśród kobiet w powiecie staszowskim miał charakter zwykły i wyniósł o 3,4% więcej w stosunku do poziomu bezrobocia kobiet na koniec I półrocza roku 2006.

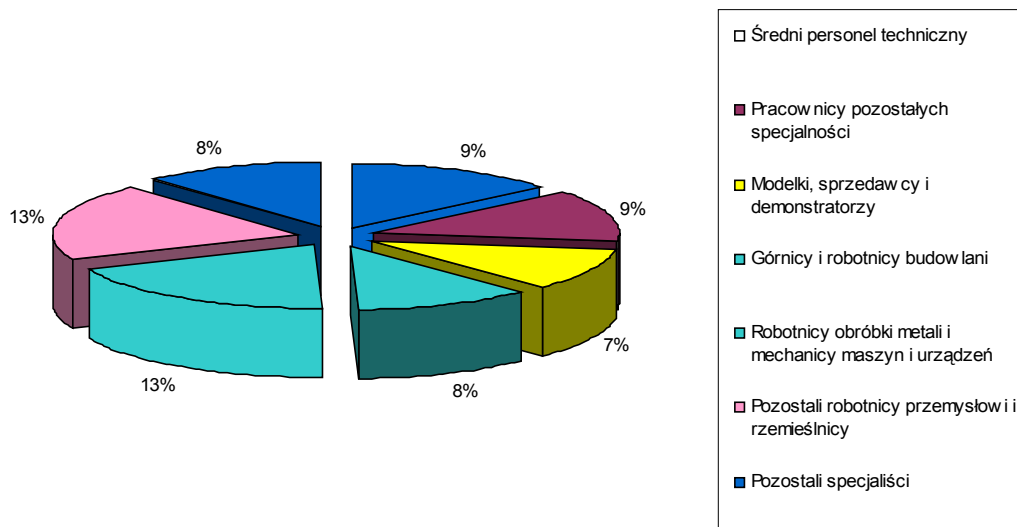
Bezrobotni zarejestrowani w urzędzie sklasyfikowani zostali ze względu na posiadany zawód, do którego wykonywania mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem szkolnym lub innym dokumentem bądź odpowiednim stażem pracy w danym zawodzie (udokumentowana ciągłość pracy w okresie minimum 1 roku w tym samym zawodzie), w 27 dużych grupach zawodów, które zawierały 253 grupy elementarne, a te z kolei 482 zawody reprezentowane przez bezrobotnych.

Bezrobotni bez zawodu to przede wszystkim osoby z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym oraz osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące. Są to również osoby nie posiadające udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 1 roku w tym samym zawodzie. Bezrobotni bez zawodu na koniec omawianego okresu w liczbie 781, stanowili 18,75 % ogólnej liczby bezrobotnych.

Na koniec czerwca 2007r. największe bezrobocie występowało w następujących dużych grupach zawodów (wg kodu 2-cyfrowego):

1. Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (kod 72) -13,1 %
2. Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (kod 74) – 13,1 %
3. Średni personel techniczny (kod 31)- 9,3 %
4. Pracownicy pozostałych specjalności (kod 34) – 8,9 %
5. Pozostali specjaliści (kod 24) - 8,0%
6. Górnicy i robotnicy budowlani (kod 71) - 7,8 %
7. Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy (kod 52) – 7,3 %.

**Struktura bezrobotnych wg wielkich grup zawodowych
w powiecie staszowskim.
Stan w I półroczu 2007 roku**

Spośród bezrobotnych wg stanu na 30.06.2007r., 3 385 osób posiadało zawód, dając 81,3% ogólnej liczby bezrobotnych. Kobiety posiadające zawód zarejestrowane w liczbie 1 959, stanowiły 57,9% wszystkich bezrobotnych z zawodem. Analizując zatem populację bezrobotnych ze względu na płeć, można stwierdzić fakt, że posiadaniem zawodu mógł się pochwalić większy o 15,8% odsetek kobiet niż mężczyzn.

Najwyższy poziom bezrobocia w analizowanym okresie wystąpił w zawodach:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych	Udział w ogólnej liczbie bezrobotnych posiadających zawód [%]
1.	522107	Sprzedawca	247	7,3%
2.	341902	Technik ekonomista	213	6,3%
3.	743304	Krawiec	166	4,9%
4.	311502	Technik mechanik	123	3,6%
5.	914103	Robotnik gospodarczy	103	3,0%
6.	722204	Ślusarz	91	2,7%
7.	712102	Murarz	89	2,6%
8.	241102	Ekonomista	68	2,0%
9.	512201	Kucharz	67	2,0%
10.	321208	Technik rolnik	61	1,8%

Należy równocześnie zauważyć, że wyżej wymienione najliczniejsze grupy zawodowe w przeważającym procencie reprezentowane były przez kobiety.

Sytuacja taka miała miejsce w przypadku sprzedawcy (98%), technika ekonomisty (92%), krawca (99%), czy też kucharza (94%).

Absolwenci - osoby młode, wchodzące na rynek pracy zarejestrowane na koniec I półrocza 2007r. w liczbie 129, stanowiły 3,1% ogółu bezrobotnych. Udział kobiet w tej populacji był o 39,6% wyższy niż mężczyzn. Osoby młode nie posiadające uprawnień do wykonywania zawodu stanowiły 37,2% zarejestrowanych absolwentów. Byli to głównie absolwenci kończący naukę w liceach ogólnokształcących. W tej grupie dominującą pozycję zajęły również kobiety, które stanowiły ponad 79,2% ogólnej liczby absolwentów bez zawodu. Spośród ogółu zarejestrowanych absolwentów 129 osób, tj. 62,8% posiadało uprawnienia do wykonywania określonego zawodu.

Najliczniej reprezentowane zawody wśród bezrobotnych absolwentów:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych	Udział w ogólnej liczbie absolwentów posiadających zawód [%]
1.	341902	Technik ekonomista	12	14,8%
2.	311502	Technik mechanik	7	8,6%
3.	244104	Pedagog	7	8,6%
4.	341501	Technik handlowiec	6	7,4%
5.	241101	Ekonomista	6	7,4%
6.	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	5	6,2%
7.	247901	Specjalista administracji publicznej	3	3,7%
8.	232109	Nauczyciel języka polskiego	3	3,7%
9.	311401	Technik elektronik	3	3,7%
10.	214203	Inżynier budownictwa	2	2,5%

Kolejną kategorię stanowiły osoby bezrobotne pozostające w ewidencji powyżej 12 miesięcy. Ich liczba na koniec czerwca 2007r. osiągnęła poziom 1 692 (o 304 osoby mniej niż w I połowie 2006r.), co stanowiło 40,6% ogółu zarejestrowanych w urzędzie. Udział kobiet w omawianej grupie wyniósł blisko 60%. Osoby nie posiadające zawodu w liczbie 130 stanowiły 7,7% ogółu pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. Wśród omawianej grupy bezrobotnych 1 562 osoby, tj. 92,3% posiadały określony zawód.

Najliczniej reprezentowane zawody w grupie bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych	Udział w ogólnej liczbie bezrobotnych pow. 12 m-cy posiadających zawód [%]
1.	522107	Sprzedawca	135	8,9%
2.	743304	Krawiec	90	5,8%
3.	914103	Robotnik gospodarczy	63	4,0%
4.	341902	Technik ekonomista	63	4,0%
5.	743604	Szwaczka	55	3,5%
6.	712102	Murarz	55	3,4%
7.	722204	Ślusarz	53	3,4%
8.	321208	Technik rolnik	34	2,2%
9.	512302	Kelner	29	1,9%
10.	512201	Kucharz	28	1,7%

2.Napływ bezrobotnych według zawodów w powiecie staszowskim (T- I/P-2, T- I/P-2a)

W I półroczu 2007r. w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowało się ogółem 2 414 osób bezrobotnych. Wśród omawianej grupy bezrobotnych zawod posiadało 1 935 osób, tj. 80,2% ogółu rejestrujących się. Osoby nie posiadające zawodu w liczbie 479 stanowiły 19,8% napływu do bezrobocia.

Najwyższy napływ osób bezrobotnych wystąpił w następujących zawodach:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych	Udział w ogólnej liczbie bezrobotnych posiadających zawód [%]
1.	311502	Technik mechanik	132	6,8%
2.	341902	Technik ekonomista	112	5,8%
3.	522107	Sprzedawca	92	4,8 %
4.	712102	Murarz	68	3,5%
5.	722204	Ślusarz	64	3,3%
6.	743304	Krawiec	52	2,7%
7.	241102	Ekonomista	51	2,6%
8.	914103	Robotnik gospodarczy	43	2,2%
9.	341501	Technik handlowiec	43	2,2%
10.	241912	Specjalista ds. marketingu i handlu	40	2,1%

Kobiety zarejestrowane do 30 czerwca 2007r. w liczbie 1 030 stanowiły 42,7% ogólnego napływu bezrobotnych. W tej grupie 805 kobiet posiadało zawód, tj. 78,2% omawianej grupy. W omawianym okresie kobiety bez zawodu zarejestrowały się w liczbie 225, dając 21,8% ogólnego napływu kobiet do ewidencji.

Najwyższy napływ do bezrobocia wystąpił w grupie kobiet posiadających następujące zawody:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba kobiet	Udział w ogólnej liczbie kobiet posiadających zawód [%]
1.	341902	Technik ekonomista	97	12,0%
2.	522107	Sprzedawca	89	11,1 %
3.	743304	Krawiec	51	6,3%
4.	241102	Ekonomista	40	5,0%
5.	341501	Technik handlowiec	39	4,8%
6.	244104	Pedagog	33	4,1%
7.	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	23	2,9%
8.	512201	Kucharz	22	2,7 %
9.	743604	Szwaczka	22	2,7%
10.	321208	Technik rolnik	21	2,6 %

Absolwenci, po zakończeniu nauki zarejestrowali się w liczbie 372, co dało 15,4% ogólnego napływu do bezrobocia. W populacji nowo rejestrujących się absolwentów kobiety stanowiły 57,8%. Z bezrobotnych opuszczających szkoły, zawodu nie posiadało 108 osób - 29% ogółu rejestrujących się absolwentów, w tym 76 kobiet – 70,4% absolwentów bez zawodu.

Najliczniejszy napływ bezrobotnych absolwentów nastąpił w zawodach:

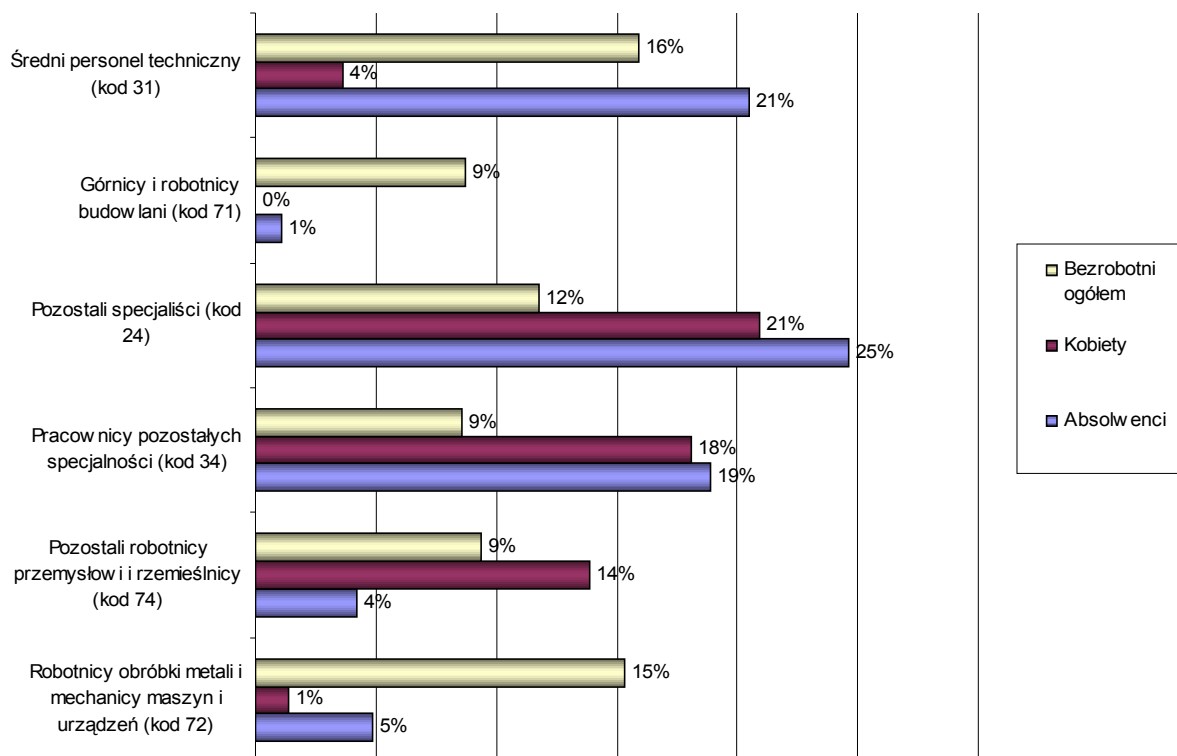
Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba absolwentów	Udział w ogólnej liczbie absolwentów posiadających zawód [%]
1.	341501	Technik handlowiec	24	9,1%
2.	311502	Technik mechanik	22	8,3%
3.	341902	Technik ekonomista	20	7,6%
4.	244104	Pedagog	14	5,3%
5.	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	11	4,2%
6.	241912	Specjalista ds. marketingu i handlu	11	4,2%
7.	241102	Ekonomista	9	3,4%
8.	311401	Technik elektronik	9	3,4%
9.	247901	Specjalista administracji publicznej	9	3,4%
10.	232109	Nauczyciel języka polskiego	5	1,9%

Analizując strukturę napływu bezrobotnych według dużych grup zawodowych, można zauważyć, że najliczniejszy napływ bezrobotnych ogółem wystąpił w grupie „Średni personel techniczny” (kod 31) -15,9%, z dominacją osób posiadających zawód z grupy elementarnej - technik mechanik (kod 3115) - 8,9%. Tę samą grupę zawodową w znacznym procencie reprezentowali jednocześnie bezrobotni absolwenci -20,5%. Wysoki wskaźnik napływu bezrobotnych wystąpił także w grupie zawodowej „Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń” (kod 72) -15,3% z dominacją grupy elementarnej – ślusarze i pokrewni (kod 7222) – 3,4%.

Największy z kolei napływ bezrobotnych kobiet nastąpił w dużej grupie zawodowej „Pozostali specjalności” (kod 24) -20,9%, z dominacją kobiet posiadających zawód z grupy elementarnej – specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania (kod 2419) -5,7%, ekonomiści (kod 2411) – 5,1% oraz archeolodzy, socjologowie i pokrewni (kod 2441) – 4,1%.

Powyższe duże grupy zawodowe szczególnie licznie zasilili bezrobotni absolwenci, z wyraźną przewagą w grupach - archeolodzy, socjologowie i pokrewni – 6,1%, specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania – 6,1% oraz ekonomiści -3,4%,

Struktura napływu bezrobotnych wg grup zawodów w powiecie staszowskim w I półroczu 2007 roku

III. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODOWYCH)

1.Oferty pracy i ich struktura według zawodów w powiecie staszowskim (T- I/P-3, T- I/P-3a)

Istotnym elementem rankingu zawodów jest analiza napływu ofert pracy, która pozwala na określenie skali nadwyżki i deficytu zasobów pracy w układzie zawodów i specjalności oraz grup zawodowych. W I półroczu 2007r. zgłoszono i pozyskano łącznie 1 107 ofert pracy. Oferty te dotyczyły zarówno zatrudnienia niesubsydiowanego (52,2 %) jak i subsydiowanego (47,8 % ogółu zgłoszonych wolnych miejsc pracy).

Najliczniej na rynku pracy poszukiwano pracowników w zawodach:

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba ofert pracy zgłoszona w 2006 roku	w tym:		Udział w ogólnej liczbie ofert pracy [%]
			subsydiowane	niesubsydiowane	
1.	Robotnik gospodarczy	251	125	126	22,7%
2.	Pracownik biurowy	162	124	38	14,6%
3.	Sprzedawca	116	39	77	10,5%
4.	Robotnik budowlany	101	12	89	9,1%
5.	Murarz	36	5	31	3,3%
6.	Mechanik maszyn i urządzeń	20	4	16	1,8%
7.	Kucharz	20	13	7	1,8%
8.	Kelner	16	6	10	1,4%
9.	Kierowca sam. ciężarowego	15	0	15	1,4%
10.	Piekarz	11	6	5	1,0%

W omawianym okresie urząd nie dysponował żadnymi ofertami pracy dla osób bez zawodu.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, iż znaczny odsetek ofert pracy wśród najliczniej zgłoszonych w zawodach robotnik gospodarczy, czy też pracownik biurowy pochodził od pracodawców, głównie jednostek samorządowych, zainteresowanych subsydiowaniem zatrudnienia osób bezrobotnych bądź skierowaniem na staż i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy. Mimo to, da się jednak zauważyć znaczny wzrost zainteresowania pracodawców zatrudnianiem pracowników bez udziału środków publicznych. Przykładem jest tutaj na przykład prężnie rozwijająca się branża budowlana.

Na koniec czerwca 2007r. w dyspozycji urzędu pozostawało 98 ofert, głównie w zawodach: pracownik biurowy, sprzedawca, murarz, szwaczka, piekarz, kucharz. Przyczynami nie zrealizowania powyższych ofert były szczególnie: brak w ewidencji bezrobotnych o pożądanym kwalifikacjach lub posiadanie przez nich kwalifikacji zdezaktualizowanych, brak pełnej dyspozycyjności wymaganej przez pracodawców, brak doświadczenia zawodowego, przeciwwskazania zdrowotne bezrobotnych, wzrost oczekiwań finansowych potencjalnych pracowników przewyższających proponowane przez pracodawców wynagrodzenie na poziomie najniższej pensji krajowej lub też niska motywacja osób bezrobotnych do pracy.

W takiej sytuacji Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie wychodzi naprzeciw oczekiwaniom rynku pracy m.in. poprzez motywowanie bezrobotnych i poszukujących pracy do kształcenia ustawicznego i aktywnego szukania zatrudnienia

na drodze szkoleń w Klubie Pracy i zajęć aktywizacyjnych, realizowanie programów specjalnych dla osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy oraz organizowanie szkoleń zawodowych. Osiągnięciu w/w założeń ma służyć m.in. realizowany program „Odnowa” dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy , czy też planowane na II półrocze szkolenie grupowe w zawodzie piekarz cukiernik.

Struktura napływu wolnych miejsc pracy, w odniesieniu do podziału według dużych grup zawodowych w I półroczu 2007 r.

Lp.	Napływ ofert pracy w 2006 roku	
	Wg grupy dużej	Wg grupy elementarnej
1.	Pracownicy pracach prostych w handlu i usługach (kod 91) – 24,7%	Gospodarze budynków (kod 9141) – 22,7%
2.	Pracownicy obsługi biurowej (kod 41) – 16,3%	Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani (kod 4191) – 14,6%
3.	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy (kod 52) – 10,5%	Sprzedawcy i demonstratorzy (kod 5221) – 10,5%
4.	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie (kod 93) – 9,3%	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym (kod 9313) – 9,1%
5.	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (kod 72) – 7,0%	Mechanicy – monterzy maszyn i urządzeń (kod 7233) – 1,8% Elektromechanicy (kod 7241) – 1,6%

W ostatnim czasie na lokalnym rynku pracy da się szczególnie zauważać dynamiczny wzrost liczby pracodawców – właścicieli bądź przedstawicieli dużych sieci sklepów oferujących miejsca pracy w zawodzie sprzedawca. Podobnie jak w roku poprzednim istnieje wciąż duże zapotrzebowanie na zatrudnianie pracowników biurowych, głównie w jednostkach samorządu terytorialnego.

Rynek pracy po wejściu Polski do Unii Europejskiej został poszerzony również o oferty zza granicy. Kolejny rok pośrednictwo pracy uczestniczy w strukturach i korzysta z bazy ofert EURES.

Z usług EURES w Powiatowym Urzędzie Pracy w Staszowie w I półroczu 2007r. skorzystało 79 osób. W dyspozycji urzędu było 160 ofert pracy w ramach sieci EURES.

W celu lepszego rozpropagowania Europejskiej Sieci Zatrudnienia, asystent EURES prowadzi m.in. spotkania z osobami bezrobotnymi w trakcie szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy w Klubie Pracy. Ideą przewodnią takich przedsięwzięć jest promocja służb EURES, zwiększenie mobilności zawodowej pracowników z Polski w krajach Unii Europejskiej i Europejskiego Okręgu Gospodarczego oraz zapoznanie zainteresowanych z aktualnymi ofertami pracy.

Należy zauważyć, że wyjazdami do pracy poza granice kraju w większości zainteresowani są mężczyźni w wieku 20 – 50 lat z wykształceniem zawodowym lub średnim, a także osoby bez żadnych kwalifikacji zawodowych. Największą popularnością cieszą się prace z branży budowlanej oraz rolnictwa.

Niestety wciąż największą barierą w realizowaniu ofert pracy w ramach sieci EURES jest brak znajomości języków obcych. Blisko 75% kandydatów nie zna języka angielskiego, natomiast tylko 5% określa jako dobrą.

Ponad 50% zarejestrowanych w bazie EURES nie zna żadnego języka obcego, a tylko nieliczni, bo zaledwie 5% poszukujących pracy deklaruje znajomość więcej niż jednego języka obcego, przy czym znajomość drugiego języka określa jako słabą.

Analizując powyższe dane trzeba wziąć pod uwagę to, iż w większości ofert wymagana jest znajomość języka angielskiego w stopniu komunikatywnym. Należy zaznaczyć, że umiejętność tę na poziomie dobrym deklarują w większości osoby młode, bez doświadczenia w wykonywaniu pracy w danym zawodzie, natomiast pracodawcy najczęściej poszukują specjalistów z odpowiednimi uprawnieniami oraz doświadczeniem zawodowym. Przeszkodą w mobilności kandydatów do pracy za granicą obok problemów językowych są również różnice w kwalifikacjach akademickich i zawodowych, polegających głównie na nieuznawaniu na rynkach europejskich kwalifikacji zdobytych w Polsce.

Duży mankamentem w pośrednictwie pracy za granicą jest także brak informacji zwrotnej, jak wiele osób podjęło zatrudnienie dzięki działalności doradcy lub asystenta. Bardzo często pracodawcy kontaktują się bezpośrednio z kandydatami, nie informując o wyniku rekrutacji doradców EURES.

IV. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie staszowskim

(T- I/P-4)

Przeprowadzona analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych, w oparciu o stosunek średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w I półroczu 2007r. wskazuje, że:

- 412 zawodów to zawody nadwyżkowe - 85,5 %,
- 10 zawodów możemy uznać za zrównoważone - 2,1 %,
- 60 zawodów to zawody deficytowe - 12,4 %.

W stosunku do wyników z I półrocza roku poprzedniego można zauważyć niewielkie zmiany na korzyść zawodów deficytowych i zrównoważonych. Liczba zawodów nadwyżkowych zmniejszyła się o ponad 3 %.

Najwyższy (maksymalny) deficyt siły roboczej wśród bezrobotnych w omawianym okresie (brak bezrobotnych w poszukiwanych na rynku pracy zawodach) wystąpił w 32 zawodach, tj. w 6,6% ogólnej liczby wykazanych zawodów. Zawody deficytowe to m.in.: statystyk, specjalista ds. rachunkowości, operator sprzętu komputerowego, technik farmaceutyczny, instruktor nauki jazdy, przedstawiciel handlowy, zaopatrzeniowiec, asystent bankowości, księgowy, pracownik socjalny, pracownik biura podróży, przewodnik turystyczny, barman, pomoc dentystyczna, konserwator budynków, hutnik-dmuchaacz szkła.

Wśród zawodów wykazanych w raporcie zaledwie 10 to zawody zrównoważone - wykazujące równowagę na rynku pracy. Stanowiły one zaledwie 2,1% ogólnej liczby zawodów reprezentowanych przez zarejestrowanych bezrobotnych. Zawodami zrównoważonymi były m.in. specjalista ochrony środowiska, lekarz weterynarii, nauczyciel nauczania początkowego, technik dentystyczny.

Zawody nadwyżkowe z kolei osiągnęły liczbę 412, stanowiąc 85,5% ogólnej liczby rozpatrywanych zawodów. Były to m.in. zawody: rejestratorka medyczna, kucharz małej gastronomii, kasjer handlowy, dietetyk, technik technolog żywności, grafik komputerowy, technik analityki medycznej, doradca podatkowy, specjalista administracji publicznej.

2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie staszowskim wg dużych grup zawodowych (T- I/P-5)

W rankingu 27 dużych grup zawodów – nadwyżka wystąpiła w 19 grupach, stanowiąc 70,4% ogólnej liczby grup. Deficyt odnotowano w 7 dużych grupach, dając 25,9% ogółu dużych grup zawodowych. Spośród wszystkich dużych grup zawodów, jedną możemy uznać za zrównoważoną, wykazującą równowagę na rynku pracy.

Najwyższe wskaźniki intensywności nadwyżki (deficytu) wg dużych grup zawodów:

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Ranking*
1.	61	Rolnicy	Zawody nadwyżkowe
2.	32	Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	
3.	21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	
4.	23	Specjaliści szkolnictwa	
5.	31	Średni personel techniczny	
6.	82	Operatorzy i monterzy maszyn	
7.	83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	Zawód zrównoważony
8.	52	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	Zawody deficytowe
9.	93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	
10.	33	Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	
11.	41	Pracownicy obsługi biurowej	

3. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie staszowskim wg elementarnych grup zawodowych (T- I/P-6)

W rankingu elementarnych grup zawodowych wg kodu czterocyfrowego nadwyżka występuje w 182 grupach zawodów reprezentowanych przez bezrobotnych, stanowiąc tym samym 80,5% wszystkich grup zawodów.

Deficyt zawodów występuje w 38 grupach elementarnych, tj. 16,8% wszystkich grup. Piętnaście z nich osiągnęło maksymalną wartość wskaźnika intensywności deficytu, tzn. w danym zawodzie pojawiły się oferty pracy, natomiast nie było osób rejestrujących się, posiadających dany zawód. Do w/w grupy należą m.in.:

- Kierowcy samochodów ciężarowych (8323),
- Pomocniczy personel medyczny (5132),
- Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy (3311),
- Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym (9313).

Maksymalne wskaźniki deficytu wystąpiły m. in. w przypadku następujących zawodów:

- Technicy farmaceutyczni (3226),
- Operatorzy sprzętu komputerowego i pokrewni (3222),
- Księgowi (3432),
- Statystycy (3222).

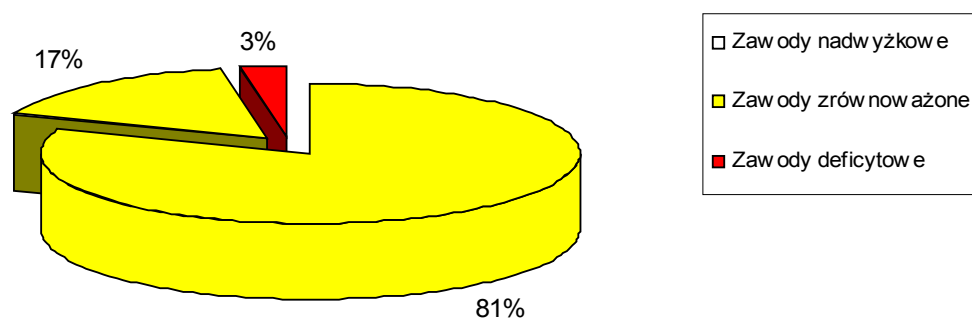
Można zatem uznać, że bezrobotni reprezentujący wyszczególnione w zestawieniach statystycznych zawody jako deficytowe, znaleźli się w dobrej sytuacji na rynku pracy.

Większych problemów ze znalezieniem zatrudnienia nie mieli również nowo rejestrujący się bezrobotni z 6 zrównoważonych grup elementarnych, stanowiących 2,7% ogólnej liczby omawianych grup zawodowych. Do zawodów wykazujących równowagę na rynku pracy w omawianym okresie należały:

- Lekarze weterynarii (kod 2233)
- Spawacze i pokrewni (kod 7212)

- Krojczowie (kod 7435)
- Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej (kod 3461)
- Pracznki ręczne i prasowacze (kod 9133)
- Kelnerzy i pokrewni (kod 5123).

Struktura zawodów w powiecie staszowskim w I półroczu 2007 roku

W tym miejscu należy jednak podkreślić, że wykazane w aneksach statystycznych mierniki przyjmują wartości, które niejednokrotnie zakłócają obraz stanu faktycznego na lokalnym rynku pracy.

Podstawowym problemem, z którym boryka się urząd na co dzień jest znaczna niespójność pomiędzy stosowanym w myśl „Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz jej stosowania” przez PUP nazewnictwem zawodów, a nazewnictwem stosowanym w praktyce przez szkoły i uczelnie wyższe.

Podobnie, zawody wskazywane przez pracodawców w świadectwach pracy znacznie odbiegają od w/w klasyfikacji. Z tego też powodu pracownicy urzędu rejestrujący bezrobotnych nierzadko muszą nadawać zawodom kody o charakterze pokrewnym, biorąc pod uwagę rodzaj wykonywanej pracy.

Zniekształcenia danych wynikają zapewne również z niedoskonałości „klasyfikacji zawodów i specjalności”.

Rozbieżności pomiędzy danymi statystycznymi, a stanem rzeczywistym na rynku pracy spowodowane są także sytuacjami, kiedy oferta pracy zgłoszona zostaje do urzędu w zawodzie o innej nazwie niż nazewnictwo zastosowane przez szkołę lub uczelnię na świadectwie bądź dyplomie zarejestrowanej osoby bezrobotnej.

Tym samym, na precyzję danych statystycznych wpływa fakt, że nie wszyscy pracodawcy zgłaszają do urzędu wolne miejsca pracy, jak również nie wszyscy bezrobotni podejmujący zatrudnienie informują o tym fakcie właściwy urząd pracy.

4. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie staszowskim (T- I/P-7)

Analizując stosunek liczby bezrobotnych w danej dużej grupie zawodów wg kodu dwucyfrowego, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy do liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tej samej grupie zawodów według stanu na koniec czerwca 2007 roku, należy stwierdzić, że najwyższe długotrwałe bezrobocie generowane jest na terenie naszego powiatu w następujących dużych grupach zawodów:

- Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy (kod 33),
- Kierownicy małych przedsiębiorstw (kod 13),
- Leśnicy i rybacy (kod 63),
- Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów (kod 42).

Najniższe z kolei wskaźniki długotrwałego bezrobocia obserwuje się w przypadku bezrobotnych z dużych grup zawodowych:

- Specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia (kod 22),
- Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych (kod 21).

5. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie staszowskim (T- I/P-8)

Analizując stosunek liczby bezrobotnych w danej grupie elementarnej wg kodu czterocyfrowego zawodów, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy do liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tej samej grupie zawodów według stanu na koniec I półrocza 2007r. należy podkreślić, że najwyższy wskaźnik długotrwałego

bezrobocia ($W=1,00$) na terenie naszego powiatu występuje w przypadku 45 grup elementarnych, stanowiąc 19,9% ogólnej ich liczby.

Niższe wskaźniki występują w 124 grupach elementarnych, tj. 54,9% ogółu grup.

Długotrwałego bezrobocia ($W=0,00$) nie generują natomiast bezrobotni reprezentujący 57 omawianych grup zawodów, stanowiąc 25,2% omawianych elementarnych grup zawodowych.

6. Bezrobotni oraz ich struktura wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy w powiecie staszowskim (T- I/P-9) (T- I/P-9a)

Na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy w kraju intensywne zmiany zachodzące w gospodarce i sytuacji ekonomicznej wielu przedsiębiorstw. Dotyczy to wprowadzania nowych technologii i kierunków rozwoju, powstawania nowych zawodów, zmian w polityce kadrowej firm, a tym samym nowych rosnących oczekiwań pracodawców wobec swych pracowników. Wymagania te dotyczą nie tylko szeroko rozumianych kwalifikacji zawodowych, ale i praktycznych umiejętności, doświadczenia oraz mobilności zawodowej. Istotne w coraz większym stopniu okazują się predyspozycje osobowe pracownika, jego gotowość do kształcenia ustawicznego i zdobywania nowych kwalifikacji, motywacja oraz elastyczność. Niestety znaczną część osób zatrudnionych wciąż charakteryzuje brak sprecyzowanych planów zawodowych, niska kreatywność, postawa roszczeniowa i zbyt mała elastyczność.

Odzwierciedleniem tego zjawiska są dane statystyczne rynku pracy, określające rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy rejestrującego się bezrobotnego. Spośród 2 414 bezrobotnych zarejestrowanych do końca I półrocza 2007 roku, przed rejestracją pracowało 1 714 osób, stanowiąc tym samym 71% ogólnego napływu do bezrobocia. Z analizy danych statystycznych wynika, że największe bezrobocie generowały następujące wg sekcji PKD rodzaje działalności:

- Budownictwo - 383 bezrobotnych, tj. 23,3%.
- Przetwórstwo przemysłowe- 358 bezrobotnych, tj. 20,9%.
- Handel hurtowy i detaliczny – 296 bezrobotnych, tj. 17,3%.
- Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne - 282 bezrobotnych, tj. 16,5%.

- Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała – 127 bezrobotnych, tj. 7,4%.

Najmniej osób zarejestrowało się po ustaniu pracy w następujących sekcjach PKD:

- Rybactwo - 1 bezrobotny, tj. 0,06%.
- Działalność nie zidentyfikowana – 4 bezrobotnych, tj. 0,2%.
- Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników- 14 bezrobotnych, tj. 0,8%.

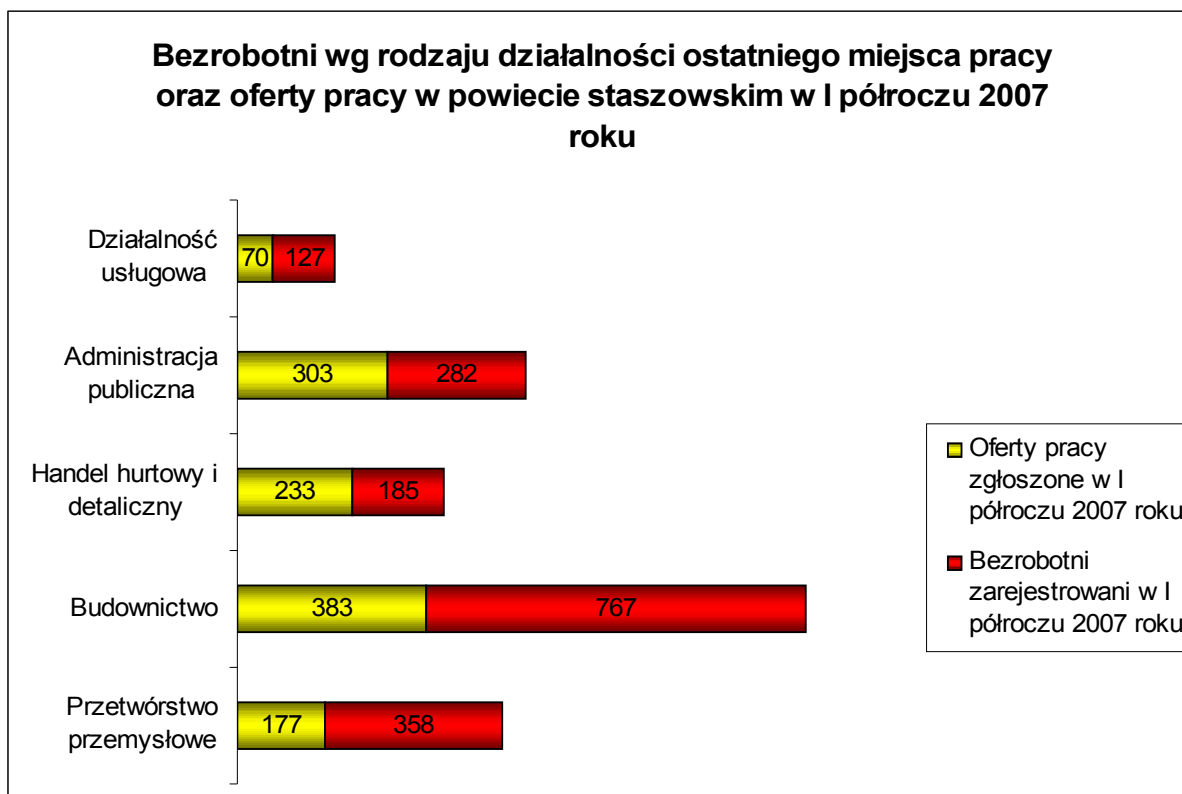
Na koniec omawianego okresu w ewidencji pozostawało 3 082 osoby pracujące przed rejestracją, stanowiąc 74% stanu bezrobocia w powiecie staszowskim.

Analizując posiadane dane statystyczne dotyczące rozkładu najwyższego generowanego bezrobocia wg stanu na koniec czerwca 2007 r., należy wskazać, że podobnie najwyższe wartości występują w następujących rodzajach działalności:

- Przetwórstwo przemysłowe- 684 bezrobotnych, tj. 22,2%
- Handel hurtowy i detaliczny – 600 bezrobotnych, tj. 19,5%
- Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne - 546 bezrobotnych, tj. 17,7%
- Budownictwo- 464 bezrobotnych, tj. 15,1%
- Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała – 169 bezrobotnych, tj. 5,5%.

W I połowie roku 2007 zgłoszono i pozyskano łącznie 1 107 wolnych miejsc pracy. Do najliczniejszych należały oferty z następujących sekcji PKD:

- Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne - 303 oferty pracy, tj. 27,4% ogółu zgłoszonych wolnych miejsc pracy.
- Handel hurtowy i detaliczny – 185 ofert, tj. 16,7%.
- Przetwórstwo przemysłowe – 177 ofert, tj. 16,0%.
- Budownictwo- 168 ofert, tj. 15,2%.
- Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała – 70 ofert, tj. 6,3%.

Interesującym zjawiskiem, które można tu zaobserwować jest fakt, że najwięcej wolnych miejsc pracy pochodziło z sekcji administracji publicznej, handlu i przetwórstwa przemysłowego, które to sekcje jednocześnie generowały wysoki napływ bezrobotnych wg rodzaju ostatniego miejsca pracy. Wskazuje to zatem na specyficzny paradoks na rynku pracy w wyżej opisanych działach gospodarki.

Sytuacja taka, w przypadku zwłaszcza sekcji administracji publicznej wywołana jest także faktem umożliwienia osobom bezrobotnym skorzystania z form wejścia na rynek pracy na zasadach aktywizacji zawodowej, tj. stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy bądź prac interwencyjnych. Szanse takie stwarzają głównie lokalne jednostki samorządowe.

7. Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie staszowskim ze względu na wskaźnik szansy uzyskania ofert (T- I/P-10)

Analiza rankingu zawodów wg kodu dwucyfrowego (liczba bezrobotnych i oferty pracy w danej grupie zawodów) wskazuje, że najmniejszy problem z

uzyskaniem zatrudnienia posiadają bezrobotni reprezentujący m.in. wyróżnione ze względu na wysoki wskaźnik szansy uzyskania oferty następujące duże grupy zawodowe – nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy (kod 33), pracownicy obsługi biurowej (kod 41), pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (kod 91), czy też robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie (kod 93).

Mniejsze z kolei szanse na zatrudnienie (wskaźnik zerowy) posiadają bezrobotni z takich m.in. grup zawodowych, jak leśnicy i rybacy (kod 63), ogrodnicy (kod 62), rolnicy (kod 61), średni personel nauk biologicznych i ochrony zdrowia (kod 32).

W obliczu trudnej sytuacji na rynku pracy i małych szans na znalezienie zatrudnienia, głównie przez osoby bezrobotne o niskich kwalifikacjach, pomocnym okazuje się być organizowanie przez urząd szkoleń zawodowych. Umożliwiają one bezrobotnym, których kwalifikacje są niewystarczające do pozyskania pracy lub posiadają zawód deficytowy zdobycie nowych uprawnień i umiejętności zawodowych, bądź doskonalenie i podwyższanie posiadanych już kwalifikacji. Działania takie znacznie zwiększają szanse osób poszukujących pracy na uzyskanie odpowiedniego zatrudnienia.

W I półroczu 2007 roku w szkoleniach zawodowych udział wzięły 122 osoby bezrobotne. W omawianym okresie dużym zainteresowaniem bezrobotnych cieszyły się głównie ze względu na zapotrzebowanie rynku pracy szkolenia z zakresu obsługi sprzętu ciężkiego, budowlanego i drogowego. Na w/w szkolenia skierowano łącznie 50 osób, co stanowiło 41% ogółu szkolonych osób bezrobotnych. Do szkoleń związanych z branżą budowlaną można zaliczyć również specjalistyczne kursy spawalnictwa. W tej dziedzinie kwalifikacje uzyskało 9 osób, dając 7% ogółu przeszkolonych. Niewiele mniejszym zainteresowaniem cieszyły się szkolenia w zawodzie kierowcy. Na kursy prawa jazdy kat. C, E lub D skierowano łącznie 46 osób, co stanowiło 38% szkolonych..

Spośród grupy przeszkolonych bezrobotnych 8% stanowiły osoby z wykształceniem wyższym, 30% z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, 41% zasadniczym zawodowym, natomiast 21% nie posiadało żadnego zawodu (w tym 9% wykształcenie średnie ogólnokształcące, a 12% podstawowe lub gimnazjalne).

Należy jednocześnie podkreślić, iż największym powodzeniem cieszą się szkolenia, które kończą się zdobyciem uprawnień zawodowych, np. operatora maszyn ciężkich, kierowcy, spawacza, operatora wózka widłowego. Sytuacja taka uwarunkowana jest

zapotrzebowaniem na rynku pracy na pracowników z uprawnieniami, obecnie głównie w branży budowlanej.

Można jednocześnie zauważyć, że ze względu na specyfikę rynku pracy, większość ofert zatrudnienia, a tym samym zapotrzebowanie na szkolenia zawodowe skierowane jest głównie do mężczyzn, co przekłada się na niski udział kobiet w kursach zmieniających bądź podwyższających kwalifikacje. Na ogólną liczbę 122 osób przeszkolonych tylko 4 to kobiety, co stanowi zaledwie 3,2%.

W rezultacie uzyskania lub zmiany kwalifikacji, a więc i umożliwieniu aktywnym i zmotywowanym bezrobotnym zmiany ich nieadekwatnego do oczekiwań pracodawców wykształcenia, ponad 60% spośród nich podjęło odpowiednie zatrudnienie.

8. Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie staszowskim ze względu na wskaźnik szansy uzyskania ofert (T- I/P-11)

Analiza rankingu elementarnych grup zawodów wg kodu czterocyfrowego wskazuje, że największe szanse na uzyskanie zatrudnienia posiadają bezrobotni reprezentujący 89 grup zawodowych, co stanowi 39,4% ogólnej liczby omawianych grup. Największe, bo maksymalne wskaźniki wykazano w 5 grupach elementarnych -2,2%, tj. statystycy, pracownicy archiwów, inkasenci i poborcy, animatorzy kultury oraz lekarze weterynarii.

Spośród 226 grup elementarnych w 137 grupach zawodów nie wpłynęły do urzędu żadne zgłoszenia o wolnych miejscach pracy, stanowiąc 60,6% ogólnej liczby omawianych grup.

V. WNIOSKI

Na koniec I półrocza 2007r. można powtórzyć spostrzeżenia i wnioski z poprzedniego okresu sprawozdawczego, mówiące o tym, że wyniki przeprowadzonego monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o statystykę rynku pracy nie są w stanie ściśle i precyzyjnie określić rzeczywistej skali zjawiska w przedmiotowym zakresie. Jest to z pewnością spowodowane między innymi nie zgłaszaniem przez pracodawców do urzędu wszystkich aktualnych wolnych miejsc pracy. Ponadto należy brać również pod uwagę fakt, że coraz więcej bezrobotnych może być sklasyfikowanych w wielu zawodach, a w momencie sporządzania sprawozdań statystycznych - zawarci są w systemie ewidencji komputerowej pod jednym kodem zawodu. Duże zmiany zachodzące na rynku pracy mogą powodować, że dana osoba posiadająca kilka zawodów reprezentuje w danym czasie zarówno zawód nadwyżkowy jak i deficytowy, z tym, że tylko jeden z nich będzie uwzględniony w statystyce rynku pracy i niniejszym opracowaniu.

Strukturę zawodową bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Staszowie charakteryzuje przewaga zawodów związanych z tradycyjnymi dziedzinami gospodarki. Potwierdza to przeprowadzony ranking zawodów, który uwidacznia, że popyt na określone grupy zawodów generowany jest przez aktualne tendencje występujące na lokalnym rynku pracy, emigracje ludności do pracy w krajach europejskich oraz przemiany w gospodarce, które z kolei wymuszają powstawanie nowych zawodów, wpływając jednocześnie na spadek lub zanik zainteresowania zawodami istniejącymi, z czasem tracącymi rację bytu.

Od pewnego czasu zauważalny jest wśród bezrobotnych znaczny wzrost zainteresowania przedsiębiorczością i podejmowaniem własnej działalności gospodarczej, głównie z udziałem środków publicznych, co powoduje w takiej sytuacji brak motywacji do poszukiwania pracy na lokalnym rynku. Niejednokrotnie też branża zakładanej firmy jest dalece odmienna od posiadanych przez bezrobotnego kwalifikacji i zawodu wyuczonego. Motywacją takich działań jest często nie tylko sytuacja na rynku pracy, czyli trudności w znalezieniu zatrudnienia zgodnego z wykształceniem, ale najczęściej są to oczekiwania finansowe i dochody, które w przypadku własnej działalności gospodarczej są z pewnością znacznie wyższe niż te, które zaproponować może lokalny pracodawca.

Wyższe wynagrodzenie jest motywacją również w przypadku osób bezrobotnych, które zrezygnowały z poszukiwania zatrudnienia w kraju na rzecz pracy w krajach

europejskich. Otwarty rynek pracy oraz mobilność zawodowa tych osób powoduje, że pomimo posiadania przez nich zawodu pożądanego w Polsce decydują się na wyjazd za granicę.

Powyższe opracowanie wykazało też, że w ogólnym zestawieniu zawodów dominują zawody nadwyżkowe, które znacznie przewyższają liczbę zawodów deficytowych charakteryzujących się niedoborem zasobów ludzkich nad podażą pracy. W związku z tym przed przyszłymi pracownikami będą stawiane wymagania dotyczące elastyczności zawodowej oraz elastyczności edukacyjnej w celu nabywania nowych kwalifikacji.

Osoby bezrobotne w obliczu zmieniającego się rynku pracy, rosnących oczekiwań pracodawców i powstawania nowych zawodów coraz częściej borykają się z problemem dostosowania zawodowego. Ich kwalifikacje są nierzadko nieadekwatne do potrzeb pracodawców lub szybko się dezaktualizują, umiejętności zawodowe są niewystarczające, dokonali błędnego wyboru zawodu, nie wiedzą jaki zawód wybrać lub też nie potrafią określić swych predyspozycji do podjęcia własnej działalności gospodarczej.

Z takimi problemami zgłaszają się do doradcy zawodowego bezrobotni bez względu na kwalifikacje zawodowe. Oczywistym jest, że dylemat wyboru zawodu dotyczy w szczególności młodzieży bez kwalifikacji, zaś problem przekwalifikowania dotyczy osób, które w zawodzie wyuczonym mają niewielkie szanse na podjęcie pracy na lokalnym rynku.

Z danych lidera klubu pracy wynika, że najpopularniejszym i często jedynym wśród osób bezrobotnych sposobem poszukiwania pracy jest korzystanie z ofert zgromadzonych w PUP. Mając jednak świadomość, iż oferty dostępne w urzędzie stanowią jedynie niewielki odsetek wszystkich pojawiających się na rynku ofert pracy, można wysunąć przypuszczenie, że osoby wykazujące deficyt umiejętności poszukiwania pracy pomimo odpowiednich do oczekiwań pracodawcy kwalifikacji tej pracy nie znajdują. Szanse na znalezienie zatrudnienia zależą zatem w dużym stopniu nie tylko od posiadanych kwalifikacji zawodowych, umiejętności, predyspozycji, doświadczenia i mobilności zawodowej, ale również dogłębnej znajomości metod szukania pracy, umiejętności przygotowania dokumentów aplikacyjnych oraz autoprezentacji. Pracodawca ocenia przecież szeroko rozumiane predyspozycje zawodowe i osobowe kandydata, jego gotowość do nauki i zdobywania nowych kwalifikacji, motywacje oraz elastyczność. Tymczasem znaczną grupę osób bezrobotnych charakteryzuje brak sprecyzowanych planów zawodowych, postawa

roszczeniowa , zbyt mała elastyczność i brak aktywności w samodzielnym poszukiwaniu pracy.

Znaczna część bezrobotnych, zwłaszcza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych zarejestrowanych w urzędzie pracy po raz pierwszy charakteryzuje się nieznaną lokalnego rynku pracy, jego wymogów i szczegółowych oczekiwań pracodawców wobec pracownika, co znacznie utrudnia im aktywne i skuteczne poszukiwanie pracy.

Z tego powodu istnieje konieczność objęcia tej grupy bezrobotnych i poszukujących pracy szczególnym wsparciem, polegającym na określeniu ich planów zawodowych, oczekiwań wobec przyszłej pracy, określeniu możliwości podnoszenia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, jak również zapoznaniu z możliwymi formami wsparcia w wejściu na rynek pracy. Wskazana jest również aktywizacja zawodowa młodych ludzi na drodze zajęć warsztatowych, podczas których mają oni szansę poznania metod szukania pracy, zasad pisania dokumentów aplikacyjnych oraz przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą.

W tym celu systematycznie organizowany jest nabór osób bezrobotnych na zajęcia warsztatowe zarówno w ramach poradnictwa grupowego, zajęć aktywizacyjnych, jak również szkolenia w Klubie Pracy. Z zajęć tych korzystają bardzo chętnie osoby młode, świadome swej trudnej sytuacji na rynku pracy, bez względu na poziom wykształcenia i kwalifikacje zawodowe.

Dzięki określeniu klientów urzędu pod kątem nie tylko posiadanych kwalifikacji zawodowych, ale także ich poziomu motywacji do pracy łatwiejsze będzie udzielanie im pomocy w wejściu na rynek pracy. Możliwości poznania osoby bezrobotnej ze względu na jej predyspozycje zawodowe i osobowościowe będzie miał podczas kontaktu z klientem głównie pośrednik pracy i doradca zawodowy.

Rosnące wymagania pracodawców w stosunku do pracowników powodują, że posiadanie odpowiednich kwalifikacji, umiejętności i doświadczenia zawodowego może okazać się niewystarczające do otrzymania pracy. Coraz częściej zwracana jest uwaga na motywację kandydata, jego cechy charakteru i typ osobowości. Pracodawca chętniej bowiem zatrudnia osobę odpowiedzialną, rzetelną, uczciwą i lojalną.

ANEKS STATYSTYCZNY

1. T- I/P-1 - Bezrobotni wg zawodów w powiecie staszowskim
2. T- I/P-1a – Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie staszowskim
3. T- I/P-2 – Napływ bezrobotnych wg zawodów w powiecie staszowskim
4. T- I/P-2a – Struktura napływu bezrobotnych wg grup zawodowych
5. T- I/P-3 – Oferty pracy wg zawodów w powiecie staszowskim
6. T- I/P-3a – Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie staszowskim
7. T- I/P-4 – Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie staszowskim
8. T- I/P-5 – Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie staszowskim
9. T- I/P-6 - Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie staszowskim
10. T- I/P-7 – Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie
11. T- I/P-8 - Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie
12. T- I/P-9 – Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w powiecie staszowskim
13. T- I/P-9a – Struktura bezrobotnych i ofert pracy wg PKD w powiecie staszowskim
14. T- I/P-10 – Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie staszowskim w I półroczu 2006 roku ze względu na wskaźnik szansy uzyskania pracy
15. T- I/P-11 - Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie staszowskim w I półroczu 2006 roku ze względu na wskaźnik szansy uzyskania pracy